

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN

ADVIES Nr. 1.991

CRB 2016-2040 DEF
CCR 10

Gemeenschappelijke Raadszitting van woensdag 21 september 2016

Achtste tweejaarlijks verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting – Verslag 2014-2015

x x x

2.839-1

ADVIES

Onderwerp: Achtste tweejaarlijks verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting – Verslag 2014-2015

Bij brief van 4 april 2016 heeft mevrouw E. Sleurs, staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking en Wetenschapsbeleid, de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven om advies gevraagd over het achtste tweejaarlijks verslag "Publieke diensten en armoede. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie". Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting maakte dat verslag op krachtens artikel 2 van het (op 5 mei 1998 gesloten) samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten betreffende de bestendinging van het armoedebeleid.

De Raden worden geraadpleegd krachtens artikel 4, § 2 van dat samenwerkingsakkoord dat bepaalt dat de federale overheid het verslag aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven bezorgt die met name over de gebieden die tot hun taken behoren, een advies uitbrengen.

De gemengde commissie Armoedebestrijding werd met de bespreking van de adviesaanvraag belast.

Op verslag van die commissie hebben de Raden op 21 september 2016 het volgende advies uitgebracht.

x x x

**ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD EN DE
CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN**

I. CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

De federale staat, de gemeenschappen en de gewesten hebben op 5 mei 1998 een samenwerkingsakkoord gesloten betreffende de bestendinging van het armoedebeleid. Dat samenwerkingsakkoord kwam tot stand vanuit de vaststelling dat de bevordering van sociale integratie en armoedebestrijding maatregelen vergt op tal van beleidsdomeinen die zowel tot de bevoegdheid van de federale als van de gemeenschaps- en gewestregeringen behoren.

Ter uitvoering van dat samenwerkingsakkoord werd in juli 1999 het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting opgericht. Het Steunpunt is een overlegplatform dat is samengesteld uit een grote verscheidenheid van actoren, met name mensen in armoede en hun organisaties, hulpverleners, wetenschappers, vormingswerkers, beleidsmedewerkers alsook uit de sociale partners. Het Steunpunt dient tweejaarlijks een verslag te maken over armoede, bestaansonzekerheid, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot rechten (artikel 2 van het samenwerkingsakkoord). Het tweejaarlijkse verslag is hoofdzakelijk als hulpmiddel voor beleidsbeslissingen bedoeld.

Artikel 4, § 2 van het samenwerkingsakkoord bepaalt dat de federale regering dat verslag bezorgt aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, die met name over de gebieden die tot hun taken behoren, een advies uitbrengen.

Bij brief van 4 april 2016 heeft mevrouw E. Sleurs, staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking en Wetenschapsbeleid, de Raden om advies gevraagd over het achtste tweejaarlijks verslag van het Steunpunt.

II. STANDPUNT VAN DE RADEN

A. Algemene beschouwingen

De Raden constateren dat ze geraadpleegd worden ingevolge artikel 4, § 2 van het samenwerkingsakkoord dat de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten op 5 mei 1998 hebben gesloten over de bestendinging van het armoedebeleid. Volgens die bepaling bezorgt de federale overheid het verslag aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, die met name over de gebieden die tot hun taken behoren, een advies uitbrengen.

Ze merken op dat het tweejaarlijkse verslag het resultaat is van een breed overleg tussen verschillende actoren die betrokken zijn bij de strijd tegen armoede en personen die in armoede leven. Ze onderschrijven ten volle die evaluatie van het gevoerde beleid en zijn zeer te spreken over de uitstekende kwaliteit van het achtste verslag zowel wat de keuze van de behandelde onderwerpen betreft als de manier waarop die behandeld worden.

De Raden vestigen ook de aandacht op de specifieke rol van de sociale partners in de bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Ze wijzen erop dat het sociaal overleg vaak de efficiëntste manier is om te komen tot evenwichtige oplossingen die rekening houden met de verschillende noden en belangen van de betrokkenen in het veld; de sociale partners spelen een bevoorrechte rol in het overleg voor de bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, voor de gebieden waarvoor ze bevoegd zijn.

Ze merken tot hun tevredenheid op dat ze door de verschillende ontmoetingen en werkgroepen waaraan ze deelnemen zowel bij de vaststelling als bij de uitvoering en de follow-up van het beleid ter bestrijding van armoede, steeds meer worden betrokken.

De Raden wijzen er evenwel op dat de bevoegdheden voor armoedebestrijding tussen de federale staat en de gefedereerde entiteiten steeds meer versnipperen wat de zaken voor personen die in een armoedesituatie zitten complex maakt en reële hinderpalen creëert. Zij pleiten er dan ook voor dat de administratieve vereenvoudiging prioritair wordt om te zorgen voor meer garantie inzake de toegankelijkheid van en de effectiviteit van de diensten.

De Raden constateren bovendien dat er een zogenaamde "deel"economie ontstaat die de overheid voor nieuwe uitdagingen stelt in het bijzonder wat de bescherming van de werknemers betreft. De Raden zijn van oordeel dat vragen gesteld moeten worden bij dat sociale model dat wordt uitgedragen door ondernemingen die deel uitmaken van die economie alsook bij het eruit voortvloeiende risico dat de werknemers er kwetsbaarder zouden door worden.

B. Specifieke beschouwingen

De Raden hebben kennis genomen van het gehele verslag. Afgezien van die globale positieve beoordeling leggen ze de nadruk op de volgende specifieke elementen.

1. De Raden constateren in eerste instantie dat in het verslag wordt bepaald dat het recht op toegang tot justitie versterkt moet worden om te strijden tegen de kwetsbaarheid van mensen in armoede en melding wordt gemaakt van verschillende problemen welke die toegang kunnen belemmeren.

In dat verband herinneren de Raden aan het advies nr. 1.955 van de Nationale Arbeidsraad waarin hij zich heeft uitgesproken tegen bepalingen van een ontwerp van wet¹ om de adviezen van het arbeidsauditoraat facultatief te maken, met name in de dossiers inzake sociale zekerheid en sociale bijstand. De Nationale Arbeidsraad had er in dat advies op aangedrongen dat de arbeidsauditeur in deze zaken absoluut tussenbeide moest komen aangezien zij een burger plaatsen tegenover een instelling, waardoor de wapenongelijkheid voor de rechter evident is en de arbeidsauditeur de essentiële schakel is om zicht te krijgen op het administratief dossier en in dialoog met de betrokkene en de instelling, voor en tijdens de zitting, de juridische analyse van het geschil te maken. Aangezien het advies van de Nationale Arbeidsraad niet werd gevolgd, pleiten de Raden ervoor dat de bepalingen van de wet van 19 oktober 2015 geëvalueerd worden.

2. De Raden wijzen er voorts op dat het verslag verwijst naar de 17 doelstellingen op het gebied van duurzame ontwikkeling die in september 2015 werden aangenomen door de Verenigde Naties.

¹ Wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie.

Hieromtrent herinneren de Raden aan het advies nr. 1.941 van de Nationale Arbeidsraad waarin hij ter wille van de efficiëntie ervoor heeft gepleit dat die doelstellingen ten uitvoer worden gelegd in het kader van een geïntegreerde en coherente aanpak tussen de verschillende betrokken actoren, zowel op Europees als op Belgisch niveau. In dat advies wordt ook gewezen op de centrale rol van de sociale partners bij de vaststelling en de tenuitvoerlegging van het sociaal beleid en op de toegevoegde waarde die ze zeker kunnen bieden bij de implementering van die doelstellingen, in het bijzonder voor de doelstelling om voor iedereen voorwaardig werk te zorgen. Er werd ook gewezen op het belang van de ontwikkeling van indicatoren om de vooruitgang in de tenuitvoerlegging van de doelstellingen te meten.

3. De Raden constateren dat naar aanleiding van de aanneming van verschillende maatregelen zoals de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen of de beperking in de tijd van de inschakelingsuitkeringen, een aantal personen, met name jongeren, buiten de mazen van het vangnet voor sociale bescherming vallen. Hoewel bepaalde uitkeringsgerechtigden zich inderdaad tot de OCMW's wendden, zijn er anderen die uit de netwerken verdwijnen. In de databanken van de overheidsinstellingen bestaat er geen informatie over wat er gebeurt met die personen die dikwijls "verloren" zijn voor de arbeidsmarkt. Volgens de Raden moet met de betrokken diensten worden nagegaan wat er met hen gebeurt en oplossingen worden voorgesteld om ervoor te zorgen dat die personen, die een niet verwaarloosbaar menselijk en economisch potentieel vertegenwoordigen, opnieuw de weg naar de arbeidsmarkt vinden, wat de gehele maatschappij ten goede zal komen.

In dat kader wijzen de Raden erop dat het mechanisme van de welvaartsvastheid van de sociale uitkeringen, dat werd ingevoerd door de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact, belangrijk is om de koopkracht van sociale uitkeringsstrekkers te behouden. De Raden onderstrepen de essentiële rol van de sociale partners die zich in het kader van de implementatie van dat structurele mechanisme om de twee jaar uitspreken over de omvang en de verdeling van de financiële middelen bestemd voor de welvaartsaanpassing van de inkomensvervangende uitkeringen en de sociale bijstand. De laatste gezamenlijke oefening van de Raden in dat verband betrof de periode 2015-2016 (CRB 2015-0700 en NAR nr. 1.935 van 24 maart 2015). De voorbereidende werkzaamheden waarop de Raden zich zullen baseren om zich uit te spreken over de periode 2017-2018, zijn in september van start gegaan.

4. Om armoedevallen te vermijden, wijzen de Raden erop dat een van de conclusies van het verslag is om bij het aannemen van een wetgeving uit te gaan van de mensenrechten. In dat raam pleiten zij ervoor bij de aanneming van een maatregel te analyseren wat de potentiële impact ervan is op de verschillende aspecten van de armoedebestrijding en niet alleen wat de inkomens betreft. Bij die analyse moet ook rekening worden gehouden met de interacties tussen de maatregelen die worden genomen op federaal niveau en op het niveau van de gefedereerde entiteiten.

5. Ten slotte wensen de Raden voor het hoofdstuk van het verslag over energie en water te verwijzen naar het advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven van 25 juni 2014 betreffende de ontwerpstudie over de perspectieven van elektriciteitsbevoorrading tegen 2030 en het bijbehorende milieueffectenrapport waarin de sociale gesprekspartners van oordeel waren dat het voornaamste en fundamentele doel van een beleid inzake energietransitie erin moest bestaan dat het tot een duurzame samenleving leidt die het volgende garandeert: (1) het in acht nemen van de grenzen van het leefmilieu en de wil om de klimaatveranderingen te bestrijden, volgens het principe van de gemeenschappelijke maar gedifferentieerde verantwoordelijkheid; (2) de energiebevoorradingzekerheid, zowel voor de consumenten als voor het hele land; (3) een performante economie die de ontwikkeling van de werkgelegenheid en het concurrentievermogen van onze ondernemingen verzekert; (4) sociale rechtvaardigheid en een rechtvaardige transitie, die zich houdt aan de vijf pijlers ervan: sociale dialoog, jobcreatie (investeringen, R&D, innovatie), vorming en competenties, respect voor mensen- en arbeidsrechten en een georganiseerde en krachtige sociale bescherming. In dat advies wordt benadrukt dat de bevoorradingzekerheid moet worden gewaarborgd in de context van een elektriciteitsmarkt die wordt uitgebreid tot de CWE-zone (Central West Europe) en worden de essentiële middelen om die doelstelling te bereiken, in het licht gesteld.

Verder heeft de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven in zijn advies van 21 januari 2015 "De verbintenis van de sociale gesprekspartners ten aanzien van de energie-uitdagingen", erop gewezen dat de energie-uitdaging van essentieel belang is en een belangrijke rol speelt bij de vrijwaring van het concurrentievermogen van ons land en de bevordering van de werkgelegenheid. In het advies wordt erop gewezen dat de sociale gesprekspartners gemeenschappelijk moeten reageren daar de antwoorden op die energie- en klimaatuitdagingen (met inbegrip van het "Energie/Klimaatpakket 2030") een weerslag zullen hebben op de energieprijzen, het leefmilieu, de zekerheid van energiebevoorrading, de elektriciteitsproductiecapaciteit, de opleiding en de mobiliteit van de werknemers, de mobiliteit etc. De sociale gesprekspartners beklemtonen dat het toekomstige energiebeleid ontwikkeld moet worden op basis van een stabiele, coherente en onderling gecoördineerde langetermijnvisie (2030-2050) die steunt op een kruisbestuiving en een permanente dialoog tussen de sociale gesprekspartners, de administraties en de beleidscellen van de ministers die rechtstreeks en/of onrechtstreeks bij de energieproblematiek betrokken zijn.
